

STEFANO SIGGIA

DE IJZEREN

SCHADUW

'België, 1915.

Deze historische
thriller is van de
hoogste kwaliteit.'

Chicago Tribune

STEFANO SIGGIA

**DE IJZEREN
SCHADUW**

De Fontein

Cap Gris-Nez

Saint-Omer

IJzer

Brussel

Leie

Libremont

Merville

La Gorgue

Somme

FRANKRIJK

Saint-Quentin

Seine

Parijs

Marne

Brussel

April 1915

Hij vond het een vreemde gedachte dat een doodgewone paraplu het lot van heel Europa in zich zou kunnen verbergen.

Toch liep hij hier met die paraplu in zijn hand, terwijl hij probeerde die loodzware gedachte te verjagen en een normale indruk te maken. Heel even draaide hij zijn hoofd om voor een blik naar achteren. De straat, slecht verlicht door vage gaslantaarns, lag er verlaten bij. Ook de ramen aan weerskanten waren donker. Maar ze hadden zijn hele huis overhoop gehaald, zijn netwerk vernietigd en die arme Luc vermoord.

Hij keek weer voor zich en versnelde zijn pas. Zijn voetstappen galmde over de keitjes, begeleid door het regelmatige getik van de paraplu, die hij als wandelstok gebruikte. Hij haalde zijn zakhorloge tevoorschijn, voornamelijk om zijn gedachten te verzetten. Kwart voor acht, Duitse tijd. Zo kwam hij nog te laat.

Opeens verstijfde hij toen hij een geluid achter zich hoorde.

Geruisloos verdween hij in de schaduw van een naburig gebouw. Kreten weerklonken door de stille straat toen een Renault-bus met volle snelheid de hoek om kwam, afgeladen met Duitse soldaten die hoog op het open dak zaten, met nog een paar man op de treeplanken. Ze riepen en joelden, allemaal met flessen wijn in één of zelfs beide handen. Iemand riep naar de chauffeur om een beetje op te schieten. De soldaat achter het stuur slaakte een brul en gaf plankgas, zodat de bus met een schok naar voren schoot. Een van de mannen gooide een lege fles tegen de gevel van een huis. Even later was de bus om de volgende hoek verdwenen en stierf de herrie weg.

Hij slaakte een zucht en stapte de straat weer in, zijn leren schoenen

knerpend over scherven gebroken glas.

De pijn hield hem overeind. Hij sloeg zijn jas open. Zelfs in de halve duisternis zag hij de donkere vlek waar vers bloed door zijn witte overhemd sijpelde. Het was geen diepe wond, een snee die onschuldig en klein genoeg was om onder zijn pak verborgen te blijven. Het zou hem niet verhinderen om bij het Berkendael Instituut te komen, waar ze hem wel zouden oplappen om hem uit dit godvergeten land vandaan te krijgen.

Maar eerst moest hij die paraplu afleveren. Hij liep verder, in de richting van de toren van het stadhuis aan de Grote Markt, voor hem uit.

Wat als motregen was begonnen, werd nu een fikse bui. De druppels roffelden een muzikaal ritme op zijn hoge hoed voordat ze overgingen in een waar tromgeroffel. Hij opende zijn paraplu en hoorde dat er iets zachtjes door de steel omlaaggleed. Iemand die het niet wist, zou het niet opgevallen zijn.

Hij liep nog een paar straten door met die klassieke, dicht opeen gebouwde drie verdiepingen hoge huizen. Slechts hier en daar brandde licht achter de vensters. Ten slotte kwam de smalle straat uit op het Muntplein, waar een van de beroemdste theaters van de stad te vinden was, de Muntschouwburg. Auto's stonden op het plein geparkeerd, netjes naast elkaar en allemaal bewaakt door Duitse soldaten met hun goudkleurige piekhelmen. Verdomme, hij was echt te laat.

Hij liep langs de soldaten zonder hun een blik waardig te keuren en beklom de paar treden naar de ingang. Perfect. Niemand kon vermoeden dat de uitwisseling zou plaatsvinden onder het oog van iedereen, in een zwaarbewaakt theater. Hij zou blij zijn als het achter de rug was. Hij miste het platteland, zijn boeken, zijn broer.

Hij passeerde de hoge zuilen van de ingang, in de stijl van een Griekse tempel, versierd met bas-reliëfs van mythologische figuren. Ze keken op hem neer met dramatisch verwrongen gezichten. Achter de zuilen lagen de wat meer eigentijdse toegangsdeuren van koper en glas. Hij haalde het ticket uit de binnenzak van zijn jas, liet het aan een jongeman zien en overhandigde zijn jas en hoge hoed aan een andere jonge bediende in de foyer. Toen wierp hij nog een laatste blik op de paraplu voordat hij hem

in een paraplubak zette. Met een diepe zucht liep hij verder, een gangetje door naar het theater. In de verte hoorde hij al de klanken van Mozarts *Die Zauberflöte*, een van de opera's die door de Pruisische dictatuur in België waren toegestaan.

'Professor?'

Hij verstijfde. Hoe was dit mogelijk?

'U hield ons zeker voor onnozel?' zei de stem achter hem.

Langzaam draaide hij zich om. Vlak bij hem stond die man weer, de gorilla met zijn scheve neus, naast zijn collega met de baard. Even later kregen ze gezelschap van het derde lid het trio, de man met de leegste ogen die hij ooit gezien had.

De gorilla hield een stuk gescheurd papier omhoog, een hoek van het affiche waarop de voorstelling van die avond stond aangekondigd. Ze moesten het in zijn afval hebben gevonden.

'Vertel het ons maar, professor,' zei de man. 'Waar hebt u ze verstopt?'

'Ik weet niet wat u bedoelt.'

'Dat weet u heel goed. De documenten over de IJzeren Schaduw. Waar zijn ze?'

'Verdwenen.'

Hij moest snel iets bedenken. Zijn partner zat al het theater. Daar moest de paraplu naartoe.

'Ik vraag het u nog één keer,' zei de gorilla. 'En nu wil ik de waarheid.'

De man met de baard haalde het mes van zijn riem, hetzelfde mes waaraan hij de open wond in zijn zij te danken had. De kans dat hij dit zou overleven, leek steeds kleiner. Misschien zou een vuurpeloton uiteindelijk het vuile werk opknappen, nadat hij was veroordeeld wegens spionage tegen het Duitse Keizerrijk. Of ze zouden er vanavond al een eind aan maken. Snel en gewelddadig.

'Waar zijn de papieren?' vroeg de gorilla langzaam.

Zweet parelde op zijn voorhoofd toen hij langzaam een hand in zijn jasje stak en een handvol willekeurige brieven tevoorschijn haalde, samen met een doosje lucifers dat hij achter de opgevouwen papieren in zijn hand verborg.

‘Wil je ze hebben?’ Snel griste hij een lucifer uit het doosje, streek hem af en hield het vlammetje bij de brieven. ‘Veel plezier ermee.’

Hij smeedt het brandende papier naar de Pruisische spionnen toe en rende toen de gang door, achtervolgd door woedende kreten en luide voetstappen, die weergalmden door het gebouw. Bij de trap gekomen stormde hij met twee treden tegelijk omhoog. De wond in zijn zij brandde en begon waarschijnlijk met iedere stap heviger te bloeden, maar hij hield vol.

Een hand greep hem bij zijn rechterenkel. Hij keek omlaag en zag de man met de baard op de trap beneden hem, hij had zijn hand door de spijlen van de houten leuning gestoken. Vingers rukten aan zijn broekspijp en hij probeerde zichzelf los te schoppen. Koud metaal schampte langs zijn been en hij voelde een scherpe pijn.

De Baard had een mes in zijn enkel geramd.

Hij gilte van pijn en schopte nog harder, tot hij eindelijk vrij was. De Pruisische spion rende achter hem aan, maar kreeg een trap in zijn gezicht en wankelde naar achteren.

Hinkend klom hij verder en probeerde de pijn in zijn enkel te negeren.

Verderop zag hij een open deur. Hij stapte naar binnen en opeens golfde de muziek hem luid en helder tegemoet. Het was een van de balkons van de theaterzaal. En hoog, rood gordijn scheidde de gang van de stoelen. Het moest het middelste balkon zijn, vermoedde hij, recht tegenover het toneel.

Hij hinkte verder, de brede gang door, terwijl de pijn met elke stap heviger werd. Zijn hoofd vulde zich met de melodieuze, dramatische muziek van fluiten en violen, die de galmende stem van de tenor begeleidden.

‘Professor!’ riep een stem achter hem, nauwelijks te horen boven het plotselinge crescendo van de muziek uit.

Hij draaide zich om en zag de Baard bij de deur staan, met zijn mes in de hand. Er moest een mogelijkheid zijn om weg te komen. Hij had geen keus.

Hij hinkte verder, op zoek naar een vluchtroute. Het balkon was te riskant. Het theater zat vol Pruisische autoriteiten, dus zou het zelfmoord

zijn om zich te laten zien. Moeizaam ploeterde hij verder, totdat hij een hand in zijn kraag voelde die hem naar achteren trok. Hij draaide een hele slag.

‘De papieren,’ herhaalde de Baard nog eens, nauwelijks verstaanbaar boven de dreunende akkoorden en hoge noten uit. ‘Waar zijn ze?’

Hij gaf de man een kopstoot in zijn gezicht.

Zijn achtervolger deinsde struikelend terug en zelf liep hij weer verder, nog altijd speurend naar een uitgang, een kans om te ontsnappen. Opeens gilte hij toen er een heftige pijn door zijn arm schoot. Hij klemde zijn andere hand eromheen en zag het bloed tussen zijn vingers door stromen.

Hij draaide zich om en liet zich op een knie zakken.

‘De IJzeren Schaduw,’ zei de Baard. ‘Waar zijn de papieren over de IJzeren Schaduw?’

Dit kon niet lang zo doorgaan. Vluchten was uitgesloten. Hij moest terugvechten.

Hij zette zich af met zijn goede been en stortte zich op de spion. Met zijn ene hand greep hij het mes en wrong het bij zich vandaan. Ze worstelden in een innige verstrengeling, zonder dat een van beiden de overhand wist te krijgen. Ondanks zijn verwondingen beschikte hij nog over een kracht die hem zelf verbaasde. De wil om te overleven, deze missie te volbrengen, bleek sterker dan de lichamelijke schade.

De muziek zwol aan. De aanvaller wrikte zijn hand nu los en sloeg hem tegen de wond op zijn heup. Hij slaakte een kreet, maar liet niet los. De Baard ging door, de ene vuistslag na de andere. Tranen van pijn rolden hem over het gezicht, tot hij eindelijk moest loslaten en naar achteren wankelde. Bloed stroomde langs zijn zij.

Zo mocht het niet eindigen.

Hij richtte zich op, wierp zich nog eens op de baardige spion en probeerde hem bij zijn strot te grijpen. Maar op dat moment voelde hij iets kouds zijn lichaam binnendringen. Hij verkrampste. De tijd leek stil te staan. De muziek vervaagde. Hij durfde niet omlaag te kijken om te zien wat hij niet wilde geloven. Hij staarde enkel zijn tegenstander aan.

Maar ten slotte gleed zijn blik toch langzaam naar zijn buik.

Het mes had zich diep in zijn lichaam begraven, dwars door zijn overhemd, door zijn vlees, tot aan het heft.

Voorzichtig deed hij een stap naar achteren, en het vreemde voorwerp gleed uit zijn lijf. Hij drukte een hand tegen zijn maag en voelde het warme vocht tussen zijn vingers door stromen. Aarzelend week hij nog een paar passen terug.

Alles voelde zo verwarrend.

Hij greep het gordijn en glipte door een opening. De muziek klonk meteen luider en de lichten werden feller. Hij deed een paar onzekere stappen, alsof hij geen macht meer had over zijn benen. Om zich heen hoorde hij mensen geschrokken fluisteren. De muziek was hard, veel te hard. De gil van een vrouw sneed door zijn oor.

Maar hij hield vol. Het theater was zo mooi, met zijn rode tapijt, de roodbeklede stoelen en de prachtig bewerkte, goudgeschilderde wanden. Hij keek op naar het plafond en zag een grote kroonluchter van adembenemende schoonheid tegen een decor van wolken in een blauwe hemel.

Ze dreven weg toen zijn blik steeds waziger werd.

Er botste iets tegen hem aan. Het was de balustrade boven de zaal beneden. De mensen op de begane grond keken op. Overal in het theater werd nu gefluisterd of geroepen.

Opeens voelde hij zich licht en zwevend, alsof hij omlaag werd geduwd door onzichtbare handen. De mensen beneden hem werden groter, het balkon achter hem snel kleiner.

Met een klap kwam hij in het gangpad terecht. Het geroep verstomde abrupt. Een groepje vrouwen in avondjurken en mannen in rokkostuum dromde om hem heen. Hij kon de uitdrukking op hun gezichten niet zien. Zijn blik werd steeds troebeler.

Toen fluisterde hij zijn laatste woorden, en alles werd zwart.

1

De frisse, vlagerige voorjaarswind en de paar eenzame wolkjes tegen de strakblauwe lucht vormden een milde afleiding voor Melbourne Summers, in de wetenschap dat hij het komende halfuur misschien het leven ging verliezen.

Hij probeerde zich te ontspannen en te genieten van het uitzicht, achttienhonderd meter beneden hem. Hij hield de stuurknuppel van de Farman II stevig in zijn vuist, zette zijn vliegeniersbril recht en voelde de wind over zijn gezicht strijken. Het herinnerde hem eraan waarom hij zo van het vliegen had genoten – in het begin.

Bij het uitbreken van de oorlog leek hij het avontuur van zijn leven tegemoet te gaan toen hij zich aanmeldde bij het Royal Flying Corps. Zoals zoveel andere jonge kerels droomde hij van de spanning, de gevaren, de triomfen. Hij had zich nauwelijks een maand in de strijd gestort toen er van zijn enthousiasme weinig meer over was. De oorlog had met Kerstmis afgelopen moeten zijn, zeiden ze. Dat viel tegen. Op zijn vijftwintigste was Melbourne al vrij oud voor een piloot. De meeste van zijn kameraden haalden de kwarteeuw niet eens. Mortiervuur, kanonnen, vijandelijke vliegtuigen, explosies – hij kende de verhalen of was er zelf getuige van geweest. Je kon nu eenmaal niet ontsnappen uit zo'n houten kist, kilometers boven de grond. Hij prees zichzelf gelukkig dat hij deel uitmaakte van de verkenners en geen gevechtspiloot was. Dat betekende een iets betere kans op overleven.

Maar toch...

Het landschap beneden hem was een lappendeken van groene en gele velden, die al sporen vertoonden van het zware werk van de boeren. Aan de bomen glinsterde het jonge groen, met hier en daar het krachtige violet van de eerste irissen en seringens. Het Franse platteland was prachtig in deze tijd van het jaar. Melbourne was blij dat het oorlogsgeweld hier

nog niet was doorgedrongen en zijn gruwelijke littekens had nagelaten in het land, zoals hij zich herinnerde van de eerste keer dat hij Neuve Chapelle had gezien.

Langzaam trok hij de stuurknuppel van de Farman wat dichter naar zich toe om hoogte te maken, in de hoop dat hij dan minder zou opvallen vanaf de grond. De Farman begon gehoorzaam te klimmen. Het mocht een wonder heten dat het toestel nog kon vliegen na alles wat ze al hadden doorstaan. De romp van het vliegtuig, met de motor, leek bijna los te zweven tussen de kabels en stangen van de lange topvleugels en de twee kortere daaronder. De buitenste twee meter van de rechter topvleugel waren al eens vervangen nadat hij bij een noodlanding een boom had geraakt. En ook het linker luchtroer was er ooit afgeschoten. Bij een andere landing had hij het middenstuk van zijn rechter ondervleugel verspeeld aan een hek dat hem was ontgaan. En de romp zelf vertoonde een grillig lapwerk van talloze reparaties.

Natuurlijk was het een hele verbetering vergeleken bij het lot van zijn eerdere toestellen, die onherstelbare schade hadden opgelopen. En dat de motor nu achterin zat, betekende dat zijn waarnemer, helemaal in de neus van het vliegtuig, een onbelemmerd uitzicht had. Op zijn aandringen was hij bovendien uitgerust met een machinegeweer, zodat hij in elk geval kon terugvuren. Hij bad elke dag. Niet dat het veel hielp, maar Douglas, de waarnemer, voelde zich erdoor gesterkt. Een deel van het vliegtuig vertoonde nog steeds de nodige kogelgaten.

Het duurde bijna tien minuten voordat hij het toestel recht kon trekken op een hoogte van tweeëntwintighonderd meter, waar hij veilig was. Nou ja, ietsje veiliger.

‘We beginnen te naderen.’ Melbourne keek op naar Douglas. ‘We naderen,’ herhaalde de waarnemer nog eens, om zich verstaanbaar te maken boven het dreunen van de motor uit.

Melbourne knikte. Douglas was zenuwachtig. Geen wonder. Ze waren al een paar keer op het nippertje aan de dood ontsnapt. Het aantal missies dat ze samen hadden gevlogen was niet meer te tellen, en in de loop van al die acties was hij steeds meer gesteld geraakt op Douglas en zijn ouder-

wetse manieren. Zoals de meeste fotografen in zijn squadron was hij waarnemer geworden vanuit zijn passie voor de edele hobby van de fotografie.

Voor de zoveelste keer inspecteerde Douglas zorgvuldig zijn Type-A camera. Hij was duidelijk verliefd op het moderne toestel. De conische koker van de draagbare camera was zo lang als zijn arm en lastig te bedienen. De eerste opname vereiste elf afzonderlijke handelingen, met nog eens tien aparte stappen voor iedere volgende foto. Maar zoals Douglas het deed, leek het één enkele, soepele beweging.

Voorzichtig controleerde hij de sluiters en opende het klepje aan de bovenkant om een blik te werpen op het binnenwerk en de glazen plaat die al op zijn plaats zat. Toen pakte hij met twee handen de riemen aan weerszijden van de camera en testte de greep totdat hij tevreden was. Daarna inspecteerde hij het kistje met de achttien platen die voor elke foto verwisseld moesten worden en klemde het stevig tussen zijn voeten. Ten slotte draaide hij zich om naar Melbourne en knipoogde even.

Hun missie vandaag, zoals bijna iedere dag, leek simpel genoeg. Naderen, fotograferen, wegwezen.

Ze hadden nog een paar uur daglicht, die ze zo goed mogelijk moesten gebruiken. De omstandigheden leken ideaal. De lage zon wierp schaduw die de fotografische platen na ontwikkeling meer contrast zouden geven. Ze maakten zich gereed voor een glijvlucht, net zo glooiend als het Franse landschap beneden hen.

Douglas draaide zich nog eens om naar Melbourne en wees omlaag naar het terrein onder hen. Melbourne volgde zijn blik en ontdekte het doelwit dat ze moesten vastleggen: een dorpje van zo'n vijfhonderd stenen en houten huisjes. Hij zwenkte wat naar links om ze zoveel mogelijk op een rij te krijgen. De rapporten klopten. Het dorp leek uitgestorven. De daken van sommige huizen waren ingestort en er lag puin in de verlaten straten. De vijand was bezig de Belgische grens over te steken naar Frankrijk.

Douglas klemde de camera stevig tussen zijn gehandschoende handen en leunde over de zijkant van het vliegtuig, zo ver als de leren veiligheidsriem aan zijn stoel dat toeliet. Hij richtte de lens op het dorp beneden en nam zijn eerste foto. Toen richtte hij zich weer op en nam de tien stap-

pen om de belichte plaat te verwisselen voor een volgende, terwijl hij de vorige zorgvuldig in het houten kistje borg. Melbourne hield de Farman zo recht mogelijk, om Douglas te helpen een scherpe opname te maken. De waarnemer leunde weer over de zijkant en herhaalde de procedure.

‘Nog wat verder,’ zei Douglas toen de tweede foto ook klaar was.

‘Waar precies?’ vroeg Melbourne.

‘Die heuvel daar beneden. Cirkel er maar omheen. Ik moet de achterkant van het dorp fotograferen.’

Melbourne knikte en zette koers naar het aangegeven punt. Douglas boog zich inmiddels weer over de rand voor zijn derde foto. Het verlaten dorp kwam op Melbourne nog akeliger over nu hij er recht overheen vloog. De ingestorte muren, het puin en de verbrijzelde ramen van de huizen vormden de stille getuigen van een vernietigende aanval. De dorpingen moesten dood zijn of gevlucht – waarheen dan ook.

Iets trok zijn aandacht. Op enige afstand, links van de Farman, dreef een stipje in de lucht, vlak boven de horizon. Hij wreef met zijn handschoen over zijn vliegeniersbril en tuurde nog eens. Misschien was het een vogel, of een luchtspiegeling.

Het stipje leek snel te bewegen. En het werd groter.

‘*Boche!*’ schreeuwde hij opeens. ‘Een Duitser!’

Hij had het nauwelijks geroepen of een regen van kogels floot over de vleugels van het vliegtuig. Douglas dook weg op zijn stoel, klemde de camera tussen zijn benen en greep de hendels van de Lewis-gun. Zijn handen beefden.

Melbourne draaide de Farman naar de Duitse jager toe en beschreef een cirkel naar rechts.

Weer jankte er een salvo langs het toestel toen Melbourne probeerde hoogte te winnen. Douglas vuurde terug met zijn eigen machinegeweer. En nog eens. En opnieuw.

De vijand stormde nog steeds op hen af, blijkbaar ongehavend.

Melbourne vloekte luid. Hij kon nu de details van de jager onderschei-

1 Zie achterin de verklarende woordenlijst in het hoofdstuk ‘Historische achtergronden’.

den. Het was een gestroomlijnde, crèmekleurige machine met aan weerszijden maar één enkele, brede vleugel. Zoiets had hij nog nooit gezien. Niet het soort toestel dat je in je eentje wilde bestrijden.

‘Blijf vuren! Hou hem onder schot!’

Douglas vuurde nog eens, maar de Duitser reageerde met nog een salvo. Een paar kogels sloegen gaten in het eerste roer van de Farman.

Het vijandelijke vliegtuig dook recht onder hen door, zo dichtbij dat Melbourne de piloot kon zien zitten. Eén enkele piloot, zonder boord-schutter. Wie bediende de wapens dan terwijl de piloot het toestel bestuurde? Melbourne trok de Farman nog verder omhoog.

Kogels floten onder het toestel door en vernietigden een wiel van het landingsgestel.

Douglas draaide zich bliksemsnel om, loste een paar schoten en wist de vleugel van het vijandelijke toestel te raken.

De Duitser had inmiddels een complete cirkel beschreven en naderde weer. ‘Hij komt recht op ons af!’

Weer opende het boordgeschut het vuur – dwars door de draaiende propeller heen.

Door de draaiende propeller heen, verdomme.

Melbourne ramde de knuppel naar voren en trok de Farman in een steile duikvlucht om hopelijk de schade wat te beperken. Toch kon hij niet voorkomen dat een hele rij kogels een patroon van gaten door de bovenste vleugel sneed. De jager stormde nu over hen heen en maakte hoogte, veel sneller dan een Farman ooit zou kunnen.

‘Dit gaat niet goed,’ zei Melbourne.

De boche beschreef een scherpe bocht en kwam op volle snelheid terug. Melbourne probeerde kalm te blijven en zag het toestel als een havik op hen neerduiken. Op het laatste moment smeed hij de Farman naar links.

Kogels scheurden zijn linker luchtroer aan flarden.

Goed, goed. Hij had er nog een over. Hij verloor hoogte en minderde snelheid om recht onder de Duitse jager te komen, in de dode hoek van de piloot.

De tijd begon te dringen.

‘Douglas!’

Douglas draaide zich om.

‘Ik probeer nog over die heuvel te komen, daar achter ons. Hou je gereed om de laatste foto’s te maken.’

Douglas schudde zijn hoofd. ‘Ben je gek geworden? Die boche zit ons op de hielen.’

‘Let maar niet op die boche en concentreer je op je foto’s!’

‘Dat is zelfmoord, Melbourne! Complete waanzin!’

De jager begon weer te klimmen om boven hen uit te komen. Melbourne wachtte een paar seconden en klom toen mee, nog altijd iets achter en onder het vijandelijke vliegtuig. Douglas kende Melbourne goed genoeg om te weten dat tegenspreken zinloos was.

De vijandelijke piloot trok zijn toestel recht op een hoogte van ongeveer tweeduizend meter. Zodra hij een bocht naar links wilde maken, gaf Melbourne gas. De Farman kwam omhoog, vloog vlak over de Duitser heen en dook toen op volle snelheid omlaag, naar de heuvel. Dat moest hem zeker een minuut tijdwinst opleveren voordat de vijand weer in positie was.

Ze scheerden over de top van de heuvel. Douglas greep de camera en verwisselde de plaat. Ze bevonden zich nu achter het dorp, vanuit een andere gezichtshoek, noodzakelijk voor een volledig beeld van het terrein, met extra informatie over de bewegingen van de vijand.

Douglas boog zich opzij, richtte zijn camera en maakte een opname voordat hij zich haastig weer oprichtte om een volgende plaat in het toestel te schuiven. Maar zijn efficiënte handelingen, als de soepele choreografie van een balletdanser, werden ernstig belemmerd door de gevechtssituatie. Hij rukte de belichte plaat uit de camera, maar liet de volgende uit zijn trillende handen vallen. Het ding viel stuk.

‘Verdomme!’

‘Rustig aan, Douglas,’ zei Melbourne. ‘Het lukt je wel.’

Douglas pakte een andere plaat en schoof hem voorzichtig in de camera. Toen boog hij zich over de rand, stevig verankerd aan de leren riem, en probeerde de juiste hoek te vinden.

‘Hoeveel hebben we er nog nodig?’ vroeg Melbourne.

‘Nog een paar foto’s vanuit het noorden en westen,’ antwoordde Douglas.

Terwijl hij het fototoestel richtte, ging zijn blik naar achteren en sperde hij zijn ogen open.

‘O, nee!’

Melbourne keek snel over zijn schouder. De jager had hen weer gevonden en stormde achter de Farman aan.

‘Neem die foto. Nu!’

Kogels floten over hun hoofd en tussen de vleugels door. Melbourne vloekte binnensmonds en maakte slingerbewegingen met het vliegtuig om de salvo’s te ontwijken. ‘Blijf fotograferen. Ik let wel op die boche!’

Douglas knikte even, hoewel hij nu beefde over zijn hele lichaam. Melbourne bracht het vliegtuig in de juiste positie voor de foto en probeerde het zo stil mogelijk te houden, ondanks de beschieting door het vijandelijke machinegeweer. Toen trok hij zijn pistool uit de holster en draaide zich om. Het was een onmogelijke opgave, maar hij moest het toch proberen. Zodra de jager weer in zicht kwam, richtte hij het wapen op de motorgondel en vuurde. De kogel drong door een van de propellers, maar miste zijn doel. Melbourne vuurde opnieuw. En nog eens.

Tot zijn verbazing staakte het vijandelijke toestel opeens de aanval, zwenkte naar links en beschreef een draai van honderdtachtig graden om bij de Farman uit de buurt te komen. Melbourne draaide zich weer naar Douglas toe, die net klaar was met zijn foto. Ook hij begreep niets van het gedrag van de Duitse piloot, maar grijnzend pakte hij een volgende plaat voor zijn camera.

‘Het is gelukt!’ riep Melbourne. ‘We hebben hem verjaagd, en –’

Recht onder de Farman klonk een luide explosie en vanuit het niets scheerde er iets langs hen heen wat het verkenningsvliegtuig maar nauwelijks miste. Een zware knal boven hun hoofd smeed het toestel alle kanten op. De nieuwe fotoplaat in Douglas’ hand gleed uit zijn vingers en verdween in het niets.

De vijand was dus niet op de vlucht geslagen. De piloot wist wel beter dan binnen het schootsveld van de artillerie te blijven.

'Archies!' schreeuwde Melbourne.

De Duitsers hadden het dorp nog niet verlaten. Te midden van de puinhopen hadden ze een 88-mm luchtdoelkanon verborgen. 'Ze zijn er nog!' Melbourne trok de knuppel naar zich toe om hoogte te maken.

Weer een knal beneden hen, en het volgende moment explodeerde er vlakbij een granaat die de Farman opzij smeed. Melbourne hoorde de scherven door de huid van het toestel snijden. Nog iets dichterbij, en het was fataal geweest.

Melbourne klom met de kleine verkenner naar een hoogte van zo'n achttienhonderd meter.

'Vooruit,' fluisterde hij. 'Toe dan, jongen.'

Douglas sloot zijn ogen en begon te bidden. Door het weggeschoten luchtroer was het vliegtuig veel lastiger onder controle te houden. De klim verliep te traag, niet snel genoeg om aan het vijandelijke vuur te ontkomen.

Een derde knal vanaf de grond.

Melbourne had geen idee waar de granaat zou inslaan. De rest was aan de rechterkant van de verkenner gepasseerd, maar dat zei niet veel. Misschien had de vijand inmiddels de juiste richting en afstand gevonden.

Hij nam een gok en dook snel naar links, en het salvo scheerde voorbij. Hij hield zijn adem in en voelde zijn hart in zijn keel bonzen.

Naar achttienhonderdnegentig meter.

'Vooruit!'

Iedere minuut voelde als een eeuwigheid, geen enkele meter extra leek genoeg. Melbourne haalde het uiterste uit zijn toestel.

Naar negentienhonderdtien meter.

Een vierde knal. Beneden steeg rook op vanaf de vermoedelijke positie van het luchtdoelgeschut, dat onder camouflagenetten tussen de ruïnes van een of ander gebouw was opgesteld. Weer duurde het een paar seconden voordat de granaat langs hen heen floot, zo dichtbij nu dat zelfs een paar extra centimeters dodelijk zouden zijn geweest.

Het vliegtuig ging nog heviger tekeer. Melbournes handen gleden van de knuppel, maar hij herstelde zich snel en klom weer verder met de Farman.

‘Melbourne!’ riep Douglas. ‘De motorgondel! Hij heeft de motorgondel geraakt!’

‘Hoe ernstig?’

‘Ik zie olie lekken. En we zijn een paar stutten en een kabel kwijt. Er is niet veel wat het vliegtuig nog bij elkaar houdt.’

Nog één zo’n klap en ze zouden een noodlanding moeten maken op een of ander veldje – aangenomen dat ze niet in stukken uit de lucht zouden tuimelen. Maar te oordelen naar de handige manier waarop de vijand zich tussen de puinhopen van het dorp had verschanst, moesten er nog wel meer Duitsers in de buurt zijn. Hij dacht nu liever niet aan een Duitse gevangenis.

Naar negentienhonderdnegentig meter.

De Farman begon te trillen in de steeds sterkere wind. Melbourne deed zijn best het toestel zo stil mogelijk te houden. ‘Nee... Toe nou!’ Als het vliegtuig het maar volhield tot ze weer in bevriend gebied waren...

‘Mel,’ zei Douglas, ‘als we het niet overleven, wil ik je nog zeggen –’

‘Niet nu, Douglas.’

‘Wanneer dan wel?’

De knal van het vijfde schot, beneden.

‘Morgen. Dan zijn we er nog.’

‘Je bent wel heel zeker van je zaak.’

Melbourne hield zijn adem in en wachtte.

De granaat explodeerde. Beneden hen, naar achteren.

Een lach brak door op Melbournes gezicht. ‘Ja!’ riep hij. ‘We vliegen boven hun bereik.’

Ze zaten nu op tweeduizendtien meter, buiten schootsafstand van het 88-mm geschut. Douglas leunde naar achteren in zijn stoel en slaakte een diepe zucht. Melbourne probeerde wat rustiger te ademen en trok het vliegtuig evenwijdig aan de horizon. Toen hij naar beneden keek, zag hij de rook boven de positie van het luchtdoelgeschut. Alles leek zo nietig en klein.

Hij grijnsde. ‘Weet je, Douglas, dit zou een geweldige foto zijn.’

Douglas knipoogde en pakte zijn camera weer op. Hij stak er een nieuw plaat in, leunde over de rand en maakte de foto.

‘Hoe is het met de motor?’ vroeg Melbourne.

‘Hij lekt nog steeds, maar hij doet zijn werk.’

‘Goed. We hebben wel alle opnamen. Terug naar het squadron, zou ik zeggen.’

Hij zwenkte naar links om zo snel mogelijk terug te keren naar de basis, zich er terdege van bewust dat er nog allerlei gevaren konden loeren.

‘Zie je die jager nog ergens?’ vroeg hij.

Douglas tuurde naar de horizon, speurend of hij het vijandelijke toestel kon ontdekken. ‘O, verdomme!’ Hij greep de hendels van de Lewis-gun.

Melbourne keek om, maar zag niets bijzonders. Zonder enige waarschuwing floot er opeens een regen van kogels langs de Farman. Ze sloegen gaten in de vleugels. Vloekend zag Melbourne de Duitse jager van onderaf op hen toe stormen.

‘We kunnen ons niet nog meer schade veroorloven,’ verklaarde hij. ‘We zullen moeten vechten.’

Douglas wachtte tot de Duitser voor hen langs vloog en loste een salvo.

‘Douglas,’ zei Melbourne, ‘je zal wel misselijk worden, maar open het vuur zodra ik het je zeg.’

Douglas knikte.

Melbourne wachtte tot het Duitse toestel weer in de aanval ging. Toen de jager nog maar een paar meter bij hen vandaan was, gaf hij vol gas en zwenkte opzij, links van de vijand. Het kleine verkenningsvliegtuig dook rakelings over de Duitser heen en kwam schuin naast hem terecht toen hij hoogte wilde maken.

‘Nu!’

Douglas draaide zich bliksemsnel om en opende het vuur op de aanvaller. Kogels boorden zich overal in het toestel, vanaf de propellers tot aan de staart. Rook kringelde uit de motor en de jager verloor hoogte.

Melbourne en Douglas hielden hun adem in.

Het Duitse gevechtvliegtuig hinkte bij de Farman vandaan en begon te dalen, klaar voor een noodlanding.

De twee mannen in de Farman juichten.

Melbourne zette koers naar het westen, op weg naar de basis van hun squadron.

‘Mel,’ zei Douglas, ‘de motor. Hij lekt nu behoorlijk.’
Melbourne keek opzij en zag donkere strepen door de lucht achter hen
aan slingeren.

De motor begon te sputteren.

Ze hadden niet genoeg brandstof meer om thuis te komen.

Eerste druk maart 2022

Oorspronkelijke titel *The Iron Shadow*

Oorspronkelijke uitgever Endeavour Media Ltd.

Copyright © Stefano Siggia, 2019

The moral right of the author of this work has been asserted in accordance with the Copyright, Designs and Patents Act 1988

Copyright © 2022 voor deze uitgave Uitgeverij De Fontein, Utrecht

Vertaling Jan Smit

Omslagontwerp Marry van Baar

Omslagillustratie Shutterstock

Opmaak binnenwerk ZetSpiegel, Best

ISBN 978 90 261 5434 8

ISBN e-book 978 90 261 5435 5

NUR 332

www.uitgeverijdefontein.nl

Uitgeverij De Fontein vindt het belangrijk om op milieuvriendelijke en verantwoorde wijze met natuurlijke bronnen om te gaan. Bij de productie van het papieren boek van deze titel is daarom gebruikgemaakt van papier waarvan het zeker is dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

Alle personen in dit boek zijn door de auteur bedacht. Enige gelijkenis met bestaande – overleden of nog in leven zijnde – personen, anders dan die in het publieke domein thuishoren, berust op puur toeval.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, elektronisch, door geluidsopname- of weergaveapparatuur, of op enige andere wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.